

Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 07.05.2019 nr 2-2/18-0425/3489
Meie 28.05.2019 nr 4/108

Arvamuse esitamine tarbijakaitseseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Taavi Aas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust tarbijakaitseseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu) kohta.

Järgnevalt toome välja oma peamised kommentaarid seoses antud eelnõuga.

Tarbijavaidluste komisjoni menetlust puudutavad muudatused

Kaubanduskoda toetab eelnõuga kavandatavaid muudatusi, mis aitavad lihtsustada ja muuta efektiivsemaks tarbijavaidluste komisjonis läbiviidavat menetlust. Eriti kiiduväärt on eelnõu § 1 punktis 10 toodud täiendus, millega nähakse ette võimalus, et vaidluse kirjalikus menetluses lahendamise korral ei pea komisjoni koosseis füüsiliselt kogenema istungile, vaid istungi asja arutamiseks võib korraldada tänapäevaseid suhtlusvahendeid kasutades. Muudatus võimaldab vaidluste kiiremat lahendamist ning komisjoni liikmete ajaressursi paremat kasutamist.

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 3 täiendatakse TKS § 41 uue lõikega, mille kohaselt on võimalik kinnitada komisjoni koosseis ka üheliikmelisena, mis koosneb vaid komisjoni esimehest. Üheliikmeline komisjoni koosseis kinnitatakse juhul, kui tarbija ei ole soovinud asja suulist arutamist ning vaidluse lahendamise ettevalmistamise käigus kogutud tõendite ja teabe alusel on vaidluse asjaolud selged ja vaidlus lahendatakse kirjalikus menetluses.

Kaubanduskoda nõustub, et võimalus lahendada vaidlus komisjoni esimehe poolt kiirendab ja lihtsustab vaidluse lahendamise menetlust ning aitab säästa ettevõtjate ja tarbijate esindajate aega, mis kulub vaidluste lahendamisel osalemisele.

Eelnõu § 1 punktiga 8 muudetakse TKS § 49 sõnastust ja täpsustatakse tarbijavaidluste komisjoni menetlusse võetud avalduste liitmist ühte menetlusse.

Kaubanduskoda on muudatusega nõus, kuid uues eelnõu sõnastuses ei ole välja toodud, et avalduste liitmine puudutab üheaegselt mitme tarbija esitatud avaldusi seoses sama kauplejaga sõlmitud lepingutest tulenevate vaidluste lahendamiseks. Ilmselt on tegu eksitusega, sest seletuskirjas on seos sama kauplejaga olemas.

Eelnõu § 1 p 9 kohaselt sätestatakse TKS § 51 lg-s 2 põhimõte, et üksnes tarbija saab avaldada soovi asja suuliseks lahendamiseks tarbijavaidluste komisjonis.

Paragrahvi 51 lõikes 3 sätestatakse põhimõte, et kui tarbija on soovinud asja suulist arutamist või kui komisjoni esimees, vaidluse asjaolusid arvestades peab vajalikus asja arutamist poolte osavõtul, korraldatakse vaidluse arutamine poolte või nende esindajate osavõtul.

Koja hinnangul peaks vastava soovi avaldamise õigus olema mõlemal vaidleval poolel ning praktikas on sellist olukorda ka komisjonitöös ette tulnud. Seetõttu teeme ettepaneku muuta § 51 lg 2 ja 3 selliselt, et ka kaupleja saab avaldada soovi asja suuliseks lahendamiseks tarbijavaidluste komisjonis.

Muudatused, millega antakse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) täiendavad õigused vastavalt CPC määruse artiklile 9

Eelnõu § 1 punktis 18 täiendatakse seadust §dega 62¹ - 62². Eelnõu seletuskirja järgi on normide täiendamine vajalik, kuna korrakaitseseaduse (KorS) §-dega 49, 51 ja 52 ei ole tagatud määruse (EL) 2017/2394 (CPC määrus) artiklist 9(3)(c) tuleneva õiguse kasutamine, mille kohaselt peab pädeval asutusel olema õigus teostada vajalikke kohapealseid kontrolle eesmärgiga uurida, arestida, teha või hankida koopiaid teabest, andmetest või dokumentidest olenemata nende talletamiseks kasutatavast andmekandjast, samuti õigus vajadusel dokumente või andmeid uurimiseks vajalikuks ajaks ja vajalikus ulatuses arestida.

Kaubanduskoda juhib tähelepanu ka CPC määrus artiklile 10, mille kohaselt kasutatakse artiklis 9 sätestatud õigusi kas:

- a) pädevate asutuste omal algatusel;
- b) pöördudes teiste pädevate asutuste või muude ametiasutuste poole, kui see on asjakohane;
- c) andes korraldusi määratud asutustele, kui see on kohaldatav, või
- d) pöördudes kohtusse, kes on pädev vajalikku otsust langetama, esitades asjakohasel juhul apellatsioonkaebuse, kui vajalikku otsust käsitlevat taotlust ei rahuldata.

Artiklis 9 sätestatud õiguste rakendamine ja kasutamine olema proportsionaalne ning kooskõlas liidu ja liikmesriikide õigusega, sealhulgas kohaldatavate menetluslike tagatiste ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhimõtetega. Määruse kohaldamisel võetud uurimis- ja õigusaktide täitmise tagamise meetmed peavad olema asjakohased, arvestades tarbijate huve kaitsvate liidu õigusaktide rikkumise laadi ja rikkumisest tuleneva tegeliku või võimaliku kahju olemust.

Lisaks peaks arvestama ka CPC määruse preambuli punktides 18 ja 19 tooduga.
Juhul, kui näiteks siseriiklike õigusaktide kohaselt on asjaomase liikmesriigi õigusasutuselt nõutav eelnevalt saada luba füüsiliste ja juriidiliste isikute ruumidesse sisenemiseks, tuleks sellistesse ruumidesse sisenemise õigust kasutada üksnes pärast sellise eelneva loa saamist.

Kaubanduskoda leiab, et eelnõuga TKS-i lisatavate §-dega 62¹ ja 62² antakse TTJA-le põhjendamatult suured volitused kauplejalt ja kolmandatelt isikutelt dokumentide ja muude andmete saamiseks.

Eelnõu sõnastuse järgi on TTJA-l õigus teha läbivaatust valimatutel juhtudel määramata ulatuses. Selline laiaulatuslik õigus piirab ettevõtjate õigust otsustada ja korraldada oma igapäevast majandustegevust. Dokumentidega tutvumise ja koopiategemise õigus peab olema reguleeritud selliselt, et see ei kujutaks endast ohtu ettevõtja ärisaladusele ja isikuandmetele ning oleks piiratud vaid konkreetse juhtumiga seotud dokumentatsiooniga.

Ka näiteks maksuhalduril, tulenevalt maksukorralduse seaduse § 72 lg 1, ei ole õigust teha vaatluse käigus läbiotsimist, avada lukustatud ruume või panipaiku ega siseneda eluruumi selles elavate isikute tahte vastaselt, seda ka juhul, kui neis toimub isiku majandus- või kutsetegevus. Lisaks eeldab vaatluse läbiviimine etteteatamist aja jooksul, mis võimaldab maksukohustuslasel kavandatava toimingu suhtes seisukohta võtta ning vaatluse ulatus on seotud vaatluse eesmärgiga piiratud ulatusega.

TKS §st 62 kohaselt võib TTJA riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-des 30–32 ja 49–53 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras.

Seega on TTJA-l ka praegu õigus näiteks ohu ennetamiseks võtta kasutusele KorS-i üldmeetmed, KorS-i erimeetmetest tulenevalt saab TTJA ka praegu pöörduda vastava pädeva organi poole, näiteks erimeetmena KorS § 35, kus isikuandmete töötlemine andmete saamisega sideettevõtjalt on politsei pädevuses. Niisamuti on kehtivas õiguses juba reguleeritud vallasasja hoiule võtmine, mis vastavalt KorS §-le 52 on samuti politsei pädevuses.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Kaupleja suhtes teostatav läbivaatamine võiks olla põhjendatud, kui võimalik eksimus kujutab suurt ohtu tarbija õigustele ja vabadustele, läbivaatusest teavitatakse ettevõtjat sarnaselt maksuhalduri vaatlusega ning TTJA-l on õigus tutvuda vaid võimaliku eksimusega seotud dokumentidega, mitte kõigi ettevõtja tegevuse dokumentidega.

CPS määrus on otsekohalduv, kuid selle rakendamine eeldab vastutavatele pädevatele asutustele ettenähtud volituste kasutamise tingimuste ja korra sätestamist siseriiklikus õiguses. TTJA saab täita CPC määrusest tulenevaid kohustusi ka kasutades korrakaitseadusest tulenevaid volitusi ning TTJA volituste suurendamine eelnõus toodu mahus ei ole vajalik. Seega peaks TTJA õiguste laiendamisesse suhtuma kriitiliselt ning sätestama need üksnes CPC määruses nõutud ulatuses ja mitte laiemalt.

Lisaks toome välja, et eelnõus toodud muudatustega kaasneb riive ettevõtlusvabadusele, mistõttu tuleks enne eelnõuga edasi minemist põhjalikult analüüsida selle meetme proportsionaalsust ja riivet põhiseadusega.

Loodame, et Kaubanduskoja märkusi on võimalik sätete muutmisel või täiendamisel arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis oma seisukohti täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Merike Koppel merike.koppel@koda.ee 604 0072